

Альона Коляда

Національний університет «Киево-Могилянська академія»

МОВНІ ОСОБЛИВОСТІ МУЛЬТСЕРІАЛУ «РОЗЧАРУВАННЯ» НА МАТЕРІАЛІ УКРАЇНСЬКОГО ПЕРЕКЛАДУ

У статті проаналізовано мовні особливості у мультсеріалі «Розчарування». Розглянуто вживання нецензурної лексики, транскодування імен, використання сленгізмів, жаргонізмів, вигуків та явища розмовної лексики загалом.

Ключові слова: сленг, жаргонізми, номінація персонажів, лайка.

The article analyzes the linguistic features in the animated series “Disenchantment”. It considers the use of swear words, the transcodification of names, the use of slang, jargon, exclamations, and the phenomenon of colloquial language in general.

Key words: *slang, jargon, character names, obscene language.*

Мультсеріал «Розчарування» є відносно новою роботою Метта Грейнінга, котра містить достатню кількість мовних форм, транскодованих імен, що піддалися перекладу та сприяли появі комедійного ефекту.

Для мультсеріалів, котрі виходять під егідою Метта Грейнінга, є нормальним використання різноманітної стилістично забарвленої лексики: лайки, яскравих слів, сленгу та ін. Під час перекладу продукції додалися ще й особливості української мови — говіркові слова та діалектизми. Головні персонажі найчастіше використовують нестандартну лексику, вони не сором-

ляться це робити, адже спілкування між персонажами не є формальним, вони застосовують розмовну лексику у спілкуванні з іншими персонажами та наодинці.

Варто звернути увагу на слова Алли Коваль, яка зазначає, що розмовний стиль відрізняється від решти, адже він використовується у повсякденному спілкуванні. Тут з'являються діалектні та просторічні елементи: експресивно забарвлені, з відтінком згрубілості, ненормативна лексика та ін. [1, с. 96].

У мультсеріалі «Розчарування» помічаємо періодичне використання сленгових слів: «цьомки, лялю» (під «лялею» мається на увазі прирівняння дівчини до іграшки з чарівною вродою, але сленгове забарвлення в цьому випадку є негативним). Якщо ми звернемося до оригінальної озвучки, то помітимо, що в цій сцені король звернувся до своєї коханої дружини зі словами «*Wub you, snuggums*». Перша частина — це лагідне, грайливе звертання «люблю тебе» в англійській манері, друга частина — це альтернативна форма до слова «*spookums*», що має на увазі ніжне звертання до дитини.

Окрім сленгу, натрапляємо також на жаргонізми: «розплавте цього чувака і відчеканьте монети», що в оригіналі звучить як «*melt this God guy and pass him out like coins*» і з мови оригіналу перекладається як «розплавте цього хлопця і роздайте його як монети». У цій фразі не звучить нічого подібного до «відчеканьте», тому можемо сказати, що український переклад вніс вдалу адаптацію.

Найбільш ризиковими режисерами мультсеріалів раніше були ті, хто без сорому використовував лайку у своїх роботах. У мультсеріалі «Розчарування» персонажі вживають лайку майже в кожному епізоді, описуючи своє враження від подій, ставлення до інших персонажів та внутрішні відчуття.

До найнестандартнішої лайки занесемо: «манюня не хоче, щоб її татко вбив. Ціпа сцикля», «тож прокидайся, дурко» (що нагадує нам слово «дурик», але на український манір, тому не

можемо віднести її до етнічної української), «*відійдіть, лохи, дивіться, як не лох заложить цих лохів*» (найяскравіша гра слів у всьому мультсеріалі, що побудована на «переграванні» того самого слова; ненормативне слово «лох» є часто вживаним у розмовній лексиці, воно не є автентично-українським), «*яке ж ти нікчемне позорище*» (застосування стандартного суфіксу -ище- для формування лайливих слів від іменників), «*купка тупоголових темних селяків*» (у цьому фрагменті застосована не тільки лайка, а й приниження селян як людей нижчого соціального стану).

Варто зазначити, що мультфільм «Розчарування», як і решта робіт Метта Грейнінга, передбачений до перегляду старшою віковою категорією (підлітками та дорослими), тому ненормативна лексика вважається за цілком важливу частину розмовної, створюючи стереотипний образ дорослого світу, у якому жоден день не проходить без лайки. Кожен з головних персонажів використовує її у повсякденному вжитку, лайка створює повноцінний образ персонажів «дорослого світу».

Номінація персонажів мультсеріалу «Розчарування» стала перекладною, а не транскрибаційною. Так персонажі отримали нові імена. Першою і найбільш вдалою номінацією персонажа є ім'я одного з головних персонажів — Ельфо, що на перший погляд повністю описує персонажа: «*Ельфо, тобі не подобається працювати на конвеєрі?*». М. Грейнінг у своїй роботі пішов далі — він дав пряме ім'я для того, хто не є Ельфом, що наштовхує нас на певну іронію.

«*Дурко не знімає штанив просто так*», ім'я напряму розкриває сутність персонажа та описує його як неочікуваного героя. Крім цього, Дурко має специфічне ім'я, котре відкриває розділ з лайкою.

Одним із цікавих аспектів перекладу є назви. Зазвичай їх перекладають без втрати змісту, як-от Рибальський та Моржовий

острів, проте назва основного міста, у якому відбуваються основні події, не є перекладеною, а звучить як «Дрімленд». Якщо звертатися до словника англійської мови, то зрозуміємо, що «dream» — це мрія, а «ленд» — це земля, що відсилає нас на певний каламбур, адже прямий переклад надає нам розуміння, що «Дрімленд» — місце мрії, котрим воно не є [2].

У своєму мультсеріалі Метт Грейнінг застосував безліч тропів та мовних ігор, які в українській адаптації зазвучали по-новому. Не обійшлося без каламбурів і неологізмів, що істотно доповнюють роботу «Розчарування».

Сама назва є прямим образом світу, у якому живуть персонажі: він нудний, повільний та, як передбачається, не має нічого цікавого під собою, проте назва — це пастка. Виявляється, що у світі, сповненому нудьги та одноманітності, відбуваються незрозумілі речі, котрі провокують головних героїв на необдумані вчинки. Часом персонажі самі змінюють світ навколо себе, котрий хоч і залишається розчаруванням, але надто цікавим, аби бути ним.

Каламбури у мультсеріалі набули нового забарвлення. Вони стали звучати по-новому, трансформувались під українського глядача: «приміщення для м'яса суворого режиму», «може, через це в мене низька ельфооцінка?», «-як справи, Сало? -не дуже філейно, на жаль» (гра з іменем персонажа, яке пішло від того, що його перетворили з вередливого принца на звичайнісіньку свиню), «він же дубко, не здогадається» (замість слова «дурко» було використане слово «дубко»).

Можна зробити висновок, що український дубляж є надзвичайно гнучким явищем, адже він передбачає особливий переклад із дотриманням оригінального стилю персонажів. Окрім цього, він «підбиває» під себе іншомовний стиль, створюючи унікальну продукцію українською мовою, якою зацікавлений український глядач.

Список використаних джерел

---

1. Коваль А. Практична стилістика сучасної української мови : підручник. 3-тє вид. Київ : Вища школа, 1987. 352 с.
2. Словник англійської мови Cambridge: значення та визначення. *Cambridge Dictionary | English Dictionary, Translations & Thesaurus*. URL: <https://dictionary.cambridge.org/uk/dictionary/english/> (дата звернення: 23.05.2024).